APRIL 2025

Jong023

de Zandvoortse kinderkrant

5 Helpen op Festival Circulair

6 Timo is terug in Haarlem

9 Een boom die je blij maakt

11 Schaakteam wint 2e prijs

VERHALEN OVER VROEGER

Groep 7 van de Cruquiusschool interviewde mevrouw Hennie Houtkamp.

De klas maakt een dans. Ze tonen hier angst. Fien: “Dans is een mooie manier om een verhaal te vertellen. Je kunt er veel gevoel in leggen.”

Mevrouw Houtkamp vertelt over de oorlog.

Hennie Houtkamp (88) maakte als meisje de Tweede Wereldoorlog mee. Ze vertelde erover op de Cruquiusschool. De klas verwerkte haar verhaal in een dans. De dans werd gefilmd en vertoond bij de voorstelling ‘Fluisterende Huizen’. Ook De Peppelaer, de Hannie Schaftschool en de Franciscus Xaverius verzamelden verhalen. TEKST EN FOTO’S: JACQUELINE SCHADEE

“Het engste van de oorlog waren de bommenwerpers”, vertelt Hennie in de klas. “Ze vlogen ’s nachts laag over. Ik kroop dan bij mijn ouders in bed. We wisten niet waar de bommen zouden vallen.” Hennie woonde met haar vader en moeder op de Kampervest in het centrum van Haarlem. “Onze ramen waren dichtgeplakt, zodat piloten niet zagen waar ze waren. Het was altijd donker in huis. We deden spelletjes bij kaarslicht.”

Altijd bang

Groep 7 luistert aandachtig. Om de beurt stellen ze een vraag. “Hoe voelde u zich toen de oorlog begon?”, vraagt iemand. “In de eerste jaren merkten we weinig”, antwoordt Hennie. “We gingen gewoon naar de dierentuin. Vanaf 1942 werd het steeds naarder. Ik herinner me vooral de angst. Mijn ouders waren altijd bang dat mij iets zou overkomen.”

Zigzaggen

Toen Hennie op een dag buiten speelde, was er een razzia. Jongemannen werden opgepakt. Ze moesten werken in Duitsland. Eén jongen ontsnapte. Een Duitse soldaat rende achter hem aan en schoot met zijn geweer. Hennie moest ook wegrennen. “Zigzaggen!”, riep de jongen, zodat ze niet geraakt zou worden. “Ik ben een huis ingevlucht. Daar was ik veilig”, zegt Hennie.

Canadese chocolade

In de oorlog gebeurden ook mooie dingen, zegt Hennie. “De mensen in onze buurt hielpen en beschermden elkaar. Als iemand iets raars deed, kreeg hij of zij een waarschuwing.” De mooiste herinneringen bewaart ze aan de bevrijding. “Canadese soldaten kwamen over de brug naar de Kampervest. Ze deelden chocola uit.”

Praten lucht op

Hennie vindt het fijn om haar verhaal te vertellen. “Door de onrust in de wereld denk ik vaker terug aan de oorlog. Het lucht op om erover te praten. Vrijheid is niet vanzelfsprekend.” Hennie krijgt applaus en tulpen van de klas. “Ik vond het erg indrukwekkend”, zegt Jule. Tijs: “Heel knap dat ze nog zo veel weet.”

De expositie ‘Fluisterende Huizen’ is tot en met 5 mei te zien in de Stadsschouwburg.

MOPPEN & RAADSELS

Twee bananen liggen bij elkaar in bed. Het is een beetje krap. Zegt de een tegen de ander: “Hee, ga eens recht liggen!”
Ferre (7)

Een vogel zegt tegen een koe: “In mei leggen alle vogels een ei.” De koe: “Wat saai. Ik leg elke dag een vlaai.”
Yacinth (9)

Het is piepklein en werkt in het leger. Rara, wat is dat?
Een mintlair.

Max heeft een schildpad gekregen. “Til de deksel eens op”, zegt zijn zusje. “Dan kan ik hem aaien.”
Misha (8)

Waarom laat een oen zijn fietsbanden leeglopen?
Hij vond het zadel te hoog.

Papa komt bij het tankstation. “Hoeveel kost een druppel benzine?”, vraagt hij. De pompbediende zegt: “Eén druppel? Dat is gratis, meneer.” Papa: “Mooi! Druppel dan mijn benzinetank maar vol!”
Jonas (10)

Groep 8 leert over werkwoord-vervoegingen. Juf vraagt: “Klaartje, als jij een liedje zingt, dan zeg je...?” Klaartje: “Ik zing”, zegt Klaartje. “Heel goed”, zegt juf. “En wat zeg je als mama zingt?” Klaartje: “Zij zingt.” “Heel goed”, zegt juf. “En als je broer zingt, wat zeg je dan?” Klaartje: “Stop!!!”
Veerle (11)

Heb jij een leuke mop of een goed raadsel? Mail ze met je voornaam en je leeftijd naar redactie@jong023.nl

WOORDZOEKER

De oplossing van de vorige woordzoeker was: Valentijnsdag.

Dat woord werd gevonden door:
Sepp, Martin Luther Kingschool
Thomas, Zaanenschool
Juul, Corine, Lindeboom
Misja, Willem van Oranjeschool
Marcelo, Joep, Veronicaschool
Stef, Pien, Louis, Liduinaschool
Gijs, De Dolfijn
Kaan en Omar, De Piramide
Vesper, Lorenzo, De Cirkel
Madia, Oranje Nassauschool
Groep 7 (juf Rowena), Spaarneschool
Timo, Misha, Matteo, Lucas, Tobias, Valerio, Rudolf Steinerschool
Olivier, De Werkschuit

Sepp wint de boekenbon van de Kennemer Boekhandel. Gefeliciteerd!

DE WOORDEN VIND JE HORIZONTAAL, VERTICAAL EN DIAGONAAL. JE MAG LETTERS MEERDERE KEREN GEBRUIKEN.

ALS JE DE OVERGEBLEVEN LETTERS IN DE JUISTE VOLGORDE ZET KRIJG JE HET ANTWOORD:

STUUR JE OPLOSSING MET JE VOORNAAM, LEEFTIJD EN SCHOOL VOOR 6 MEI NAAR PRIJSVRAAG@JONG023.NL. DE WINNAAR KRIJGT EEN BOEKENBON TER WAARDE VAN € 20,– VAN DE KENNEMER BOEKHANDEL!

L	B	E	V	R	IJ	D	I	N	G
U	N	E	L	A	H	R	E	V	R
I	V	IJ	A	N	D	E	N	O	A
S	B	V	I	E	R	E	N	O	A
T	E	L	S	A	M	E	N	R	B
E	D	V	IJ	R	IJ	H	E	L	K
R	E	I	T	S	E	E	F	O	N
E	R	H	E	L	P	E	N	G	A
N	V	D	I	E	H	IJ	R	V	D
H	E	R	D	E	N	K	E	N	D

BEVRIJDING
BLIJ
DANKBAAR
FEEST
HELPEN
HERDENKEN
LUISTEREN
OORLOG
SAMEN
VERHALEN
VIEREN
VIJANDEN
VREDE
VRIJHEID

ANTWOORD (1 WOORD):

COLOFON
APRIL/MEI 2025
JAARGANG 7, EDITIE 3
OPLAGE 7.600 KRANTEN
UITGEVER: STICHTING JONG023
HOOFDREDACTEUR: JACQUELINE SCHADEE
AAN DEZE EDITIE WERKTEN MEE: WOUTER VAN AALDEREN (PUZZEL), EDITH BIJL (CORRECTIES), DANIËLLE ZWAGER (BEZORGING) EN ANDEREN.
VORMGEVING: JEROEN REEDER

“Leuk dat je de krant leest! Het thema deze maand is ‘vrijheid’. We vieren dit jaar dat we 80 jaar vrij zijn.”

Meer informatie en contact:
redactie@jong023.nl
www.jong023.nl
facebook.com/jong023.nl
kinderkrantjongo23

DE NIEUWE JONG023 VERSCHIJNT DONDERDAG 22 MEI 2025

MAIL ONS

De krant van mei gaat over dieren en de natuur. Wil je daar iets over vertellen? Of over een heel ander onderwerp dat je bezighoudt? Mail redactie@jong023.nl en wie weet sta jij in de volgende krant!

SUDOKU

				1				
9					3	4		8
6	7		5				2	1
			1	3		7	8	
	1	5				2	4	
	4	7		6	5			
7	5				6		1	4
1		2	4					9
				9				

JONG023 WORDT MOGELIJK GEMAAKT DOOR:
Gemeente Haarlem
Partners en donateurs
Donaties zijn welkom op NL75 RABO 0335 1650 36 t.n.v. Stichting Jong023. Dank!

OSCAR EN ZIJN SLIMME KAT!

tekst en tekeningen: Alex van Koten

Jammer, de honing is op!
Wacht, ik haal wel even verse honing. Onze buurman is een echte imker.
De buurman is er niet. Dan pak ik het zelf...
BZZZ zt!
RED DE BIJ
Dat vindt hij vast niet erg.
Bzzz
Help! De bijen vinden het blijkbaar wel erg!
Hier is de AUW! honing ...
...of zal ik toch maar chocopasta op brood nemen?
Leer meer over bijen! bijenstichting.nl

Vertel het DE BURGEMEESTER

”WAT BETEKENT VRIJHEID VOOR JOU?”

Dit jaar is het tachtig jaar geleden dat Zandvoort werd bevrijd. Burgemeester David Moolenburgh is benieuwd hoe Zandvoortse kinderen vrijheid ervaren. Wanneer voelen zij zich vrij? En vinden ze dat de vrijheid gevierd moet worden? Negen leerlingen van de Oranje Nassauschool geven antwoord.

TEKST EN FOTO'S: FLEUR LEEFLANG

Wat betekent vrijheid voor jou?

Burgemeester David Moolenburgh
FOTO: GEMEENTE ZANDVOORT

“Dit jaar vieren we 80 jaar vrijheid. Iedereen in ons land mag zijn eigen ding doen. Je mag je eigen geloof geloven. En je mag omgaan met wie je wil. Ook dieren verdienen vrijheid zonder afgeschoten te worden. Ik voel me vrij als ik met mijn vrienden mag afspreken.”

NAUT (11)

“Vrijheid betekent: doen wat je wilt, niks aan je hoofd hebben. Lekker afspreken met vriendinnen. Geld, familie en ons gezin geven mij een gevoel van vrijheid. Ik voel me vrij als ik buiten ben. Mijn hoogtepunt is wintersport. Ik zing keihard boven op de berg, zo vrij voel ik me dan.”

BENTE (12)

“Als ik mezelf kan zijn, voel ik me vrij. En als ik buiten ren met de wind in mijn haren. Ik voel me ook vrij als ik in zee ben en op het strand. Als we niet vrij zouden zijn, moesten we onze mening stilhouden. Daarom vieren we onze vrijheid.”

MADIA (12)

“Vrijheid betekent dat er niet overal op je wordt gelet. Niet alles wordt voorgekauwd. Je kunt doen wat je wil. Ik voel me vrij als ik aan het klimmen ben, in de speeltuin. Ik vind dat we 80 jaar vrijheid moeten blijven vieren. Anders gaan mensen vergeten wat er is gebeurd.”

DJIM (12)

“Vrijheid is: vrij zijn van harde geluiden, bommen en ellende. Ik voel me vrij als anderen niet zeggen wat ik moet doen. Als ik dat zelf mag kiezen. Dus als ik zelf beslis wanneer ik opruim, huiswerk doe, rust neem en afspreek. Ik voel dan wat ik nodig heb.”

BO (12)

“Je bent vrij als je zelf je keuzes mag maken en als niemand anders die bepaalt. Ik voel me vrij als ik buiten speel. Tachtig jaar vrijheid herdenken en vieren is goed. De burgemeester houdt een toespraak, er is een groot feest in het dorp. We zijn bevrijd!”

QUINN (10)

“We leven in Nederland in vrijheid. We kunnen rustig over straat lopen zonder gearresteerd te worden. Zonder bommenalarm. Ik voel me vrij als ik voetbal en als ik met mijn vrienden speel. Mijn opa heeft de oorlog meegemaakt. Hij kijkt altijd naar dodenherdenking. Wij vieren de vrijheid.”

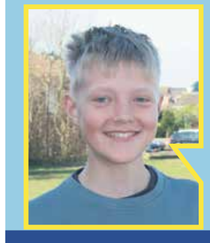

SIEUWE (11)

“Vrijheid is: spelen met vrienden, sporten, in beweging zijn en ‘hobby horsing’ doen: met stokpaarden spelen. Ik voel me vrij als ik vrije tijd heb. Vooral op woensdagmiddag, als ik mag paardrijden. Ik vind dat we onze bevrijding niet mogen vergeten. De oorlog was een heftige tijd.”

LIVIA (10)

VUL ZELF IN...

teken jezelf

En wat betekent ‘vrijheid’ voor jou?

.....

.....

.....

“Vrijheid betekent dat je mag zijn wie je bent. Er is geen racisme, iedereen is gelijk. Je wordt niet gepest als je dyslexie hebt of zo. En alles is LHBTI-vriendelijk. Elk jaar is de Pride in Zandvoort, met een grote parade door het dorp. Ik voel me heel vrij als ik daarbij ben.”

BEAU (10)

IEDEREEN KAN TEKENEN

Op de KinderUniversiteit leren kinderen nieuwe beroepen kennen. Eind maart kwam een tekenaar langs: Francis van Studio Limón. “Iedereen kan tekenen”, vertelde ze. “Iedereen kan met drie kleine tekeningen een verhaal vertellen.” TEKST EN FOTO'S: KINDERUNIVERSITEIT

De deelnemers met hun tekeningen.

Francis laat een tekening zien. “Wat denk je dat er gebeurt? Waarom denk je dat?”, vraagt ze. Iedereen blijkt een ander verhaal te zien. “Dat is helemaal goed”, zegt Francis. “Je hoeft niemand te overtuigen van jouw verhaal.”

Jezelf presenteren

Daarna gaan de kinderen aan de slag. Met zwarte stift maken ze een doodle: een simpele, snelle tekening. “Best moeilijk”, zegt Sarah (11). Na de doodle maken de kinderen een vaantje: een tekeningetje met hun naam erin. Tot slot tekenen ze twee hobby’s en zichzelf. Ze presenteren hun tekening aan de groep.

Gedachten zijn niet altijd waar

“Iedereen vond de workshop heel leuk”, zegt Sarah na afloop. “We zouden het graag nog een keer doen.” Jessica van de KinderUniversiteit hoopt dat de kinderen onthouden dat je vaak meer kunt dan je denkt. “Gedachten als ’Dat kan ik niet, dat lukt niet, het is niet goed genoeg’ zijn niet altijd waar”, zegt ze.

DE BIEB IS MEER DAN BOEKEN

TEKST: JACQUELINE SCHADEE I FOTO'S: BIBLIOTHEEK ZUID-KENNEMERLAND

Je kunt in de Bibliotheek veel meer doen dan boeken lenen en lezen. Een Minecraft challenge bijvoorbeeld, robots programmeren, een stop-motion film maken en speuren naar nepnieuws. De bieb wil kinderen zo mediawijzer maken. Klaartje is mediacoach. We stelden haar drie vragen.

WEETJE

Kinderen kunnen gratis lid worden van de Bibliotheek!

de Bibliotheek

1 WELKE MEDIAWIJSHEID-ACTIVITEITEN ZIJN ER IN DE BIBLIOTHEEK?

“Bij de **Minecraft Challenge** werken kinderen samen aan een opdracht, zoals: ‘Bouw een droomhuis’. Na afloop presenteren ze hun ontwerp aan de rest van de groep.

In de workshops **Micro:Bit** en **Dash Bot** leren kinderen om te programmeren.
Er is een workshop **stop-motion films** maken met behulp van een green screen.
En bij **Hackshields** doen kinderen op iPads een speurtocht naar nepnieuws.”

2 WAAROM WIL DE BIEB KINDEREN MEDIAWIJZER MAKEN?

“Digitale vaardigheden zijn de skills van de toekomst. We willen dat iedereen die vaardigheden kan leren. Games, apps en sociale media bieden veel leuks, maar je moet er wel goed mee omgaan. Daar willen we kinderen bij helpen. Tijdens de workshops praten we ook over bijvoorbeeld schermtijd en sociale media. Kinderen geven elkaar vaak goeie tips, bijvoorbeeld over Minecraft en over hoe je minder op je schermpje kunt zitten.”

3 LEREN KINDEREN NOG MEER IN DE WORKSHOPS?

“Bij de Minecraft Challenge krijgen kinderen niet alleen het spel beter onder de knie, maar oefenen ze ook met samenwerken en presenteren. Ze leren andere kinderen kennen met wie ze na afloop soms online of offline afspreken. Er ontstaan zelfs Minecraft-vriendschappen! De workshops zijn hartstikke leuk en superpopulair.”

Je vindt de workshops op de website van de Bibliotheek Zuid-Kennemerland onder activiteiten› kinderactiviteiten.

Pieke leert een band te plakken.

REPAREREN KUN JE LEREN

Honderden mensen kwamen op 8 maart naar het Festival Circulair in de Haarlemmer Kweektuin. Ze genoten er van heerlijk eten en drinken, een kledingruilbeurs, theater, workshops én van het zonnetje: het was de warmste 8 maart ooit gemeten.

TEKST EN FOTO'S: JACQUELINE SCHADEE

Bij de ingang staan Louis (13) en Ingmar (13). Ze tellen de bezoekers en wijzen mensen waar ze hun fiets mogen parkeren. “Het is goed dat er aandacht is voor recycling”, vindt Ingmar. “Mensen kopen te vaak nieuwe dingen, zoals fast fashion.” Fast fashion is kleding die maar kort gedragen wordt. Louis blijft positief. “Het komt wel goed”, zegt hij.

Band plakken

Bezoekers ontdekken op het festival hoe ze spullen kunnen repareren of recyclen. Pieke (7) van de Ter Cleeff leert een lekke band te plakken. “Ik maak de band rond het gaatje droog. Ik plak er een pleister op”, legt ze uit. “Ik houd de band onder water.

EEN WELKOMST-BORD OP HET FESTIVAL.

Als er belletjes komen, is het gat niet dicht. Ik zie gelukkig geen belletjes.” Piekes moeder vindt het goed als mensen zelf hun band plakken. “Veel fietsenmakers plaatsen een nieuwe band als de oude band lek is. De oude gooien ze weg. Dat is zonde.”

Knuffel maken

Tessa (7) van de Beatrixschool en haar broertje Jip (3) maakten van wol en oude kleren een nieuwe knuffel. Tessa een beertje, Jip een haai. “Papa en mama hebben een beetje geholpen”, zegt ze eerlijk. Tessa geniet van het festival. “Er zijn veel verschillende dingen te doen. Ik heb een bol met vogelvoer gemaakt en ben naar een theater-voorstelling geweest. Natuur en dieren vind ik belangrijk. En nu ga ik een ijsje eten.”

Van oud naar nieuw

Ook bij de workshop ‘papier maken’ is het druk. Snippers van oude kranten liggen te weken in water. Het wordt een glibberige pap. Kinderen scheppen de papierpap op een zeef. Ze drukken het water eruit. Even later hebben ze nieuw wit papier, dat ze mogen beschilderen. Kinderen die liever typen, kunnen bij de ‘redactie op locatie’ van Jong023 terecht. Daar staan drie typemachines. Veel oma’s op het festival hebben er vroeger mee gewerkt. Wat blijkt? Ze kunnen nog steeds razendsnel typen!

WEETJE

Wist je dat Jong023 van gerecycled papier is gemaakt?

Tessa en Jip maken knuffels van oude lapjes.

Leren typen op een typemachine.

VIER DE LENTE!

Binnenkort is er weer een leuk festival in de Haarlemmer Kweektuin: het Springer Festival, op zaterdag 19 april van 10 tot 16 uur. Het thema: (w)elke plant telt?!

Het terrein van NME staat vol kraampjes met biologische planten en heerlijke broden, honing, jam en ander lekkers. Ook kun je leuke workshops doen, helemaal gratis:

- Bouw je eigen wormenhotel.
- Ga mee wildplukken.
- Leer alles over de egel.
- En nog veel meer!

Kijk voor het hele programma op: haarlem.nl/nme.

FEEST

Zaterdagmiddag 17 mei is het Schaapscheerfeest op stads-boerderij de Houthoeve. Kom kijken hoe de schapen geschoren worden en ontdek wat je met wol kunt doen, zoals vilten, een trui maken, isoleren...

DEZE PAGINA IS GEMAAKT SAMEN MET TEAM NATUUR- EN MILIEUEDUCATIE HAARLEM.

TIMO IS TERUG

Drie jaar geleden vluchtte Timo (toen 10) met zijn moeder en zus vanuit Oekraïne naar Nederland. Zijn vader bleef achter in hun kleine dorp. In de zomer van 2022 gingen Timo, zijn moeder en zus terug naar Oekraïne. Maar twee jaar later werd het gezin door de oorlog uit elkaar gerukt. Nu zijn ze weer samen. In Heemstede.

TEKST: JACQUELINE SCHADEE I FOTO'S: EVA CAMERON

Timo met zijn 'gastouder' Kathelijn en zijn zus Marguerita.

Timo zit in Haarlem op school. In zijn klas zitten kinderen van over de hele wereld: uit Syrië, Turkije, Tanzania en nog zes andere landen. Ze krijgen veel Nederlandse les. "Maar we hebben ook andere vakken, zoals wiskunde en informatica", zegt Timo.

Na schooltijd gaat Timo naar zijn Nederlandse 'pleeg'moeder Kathelijn. Op haar woonboot in het Spaarne maakt hij huiswerk en oefent hij Nederlands met Duolingo. Een keer per week blijft hij er met zijn zus Marguerita (16) slapen.

Timo houdt van voetbal en van computers. Hij wil later programmeur worden. "Ik wil veel geld verdienen", zegt hij. "Ik kan dan een mooi huis kopen. En een auto. En met vakantie gaan naar andere landen."

Heimwee naar zijn oude dorp heeft Timo niet. "Het is er saai. Er wonen bijna geen mannen. Die moeten vechten in de oorlog. De stroom valt vaak uit. Als er luchtalarm is, blijft de school dicht. Als we op school zijn en het luchtalarm klinkt, moeten we naar de schuilkelder." Wel mist Timo zijn vrienden. "De meesten zijn nog in Oekraïne. Gelukkig heb ik in Haarlem nieuwe vrienden gemaakt."

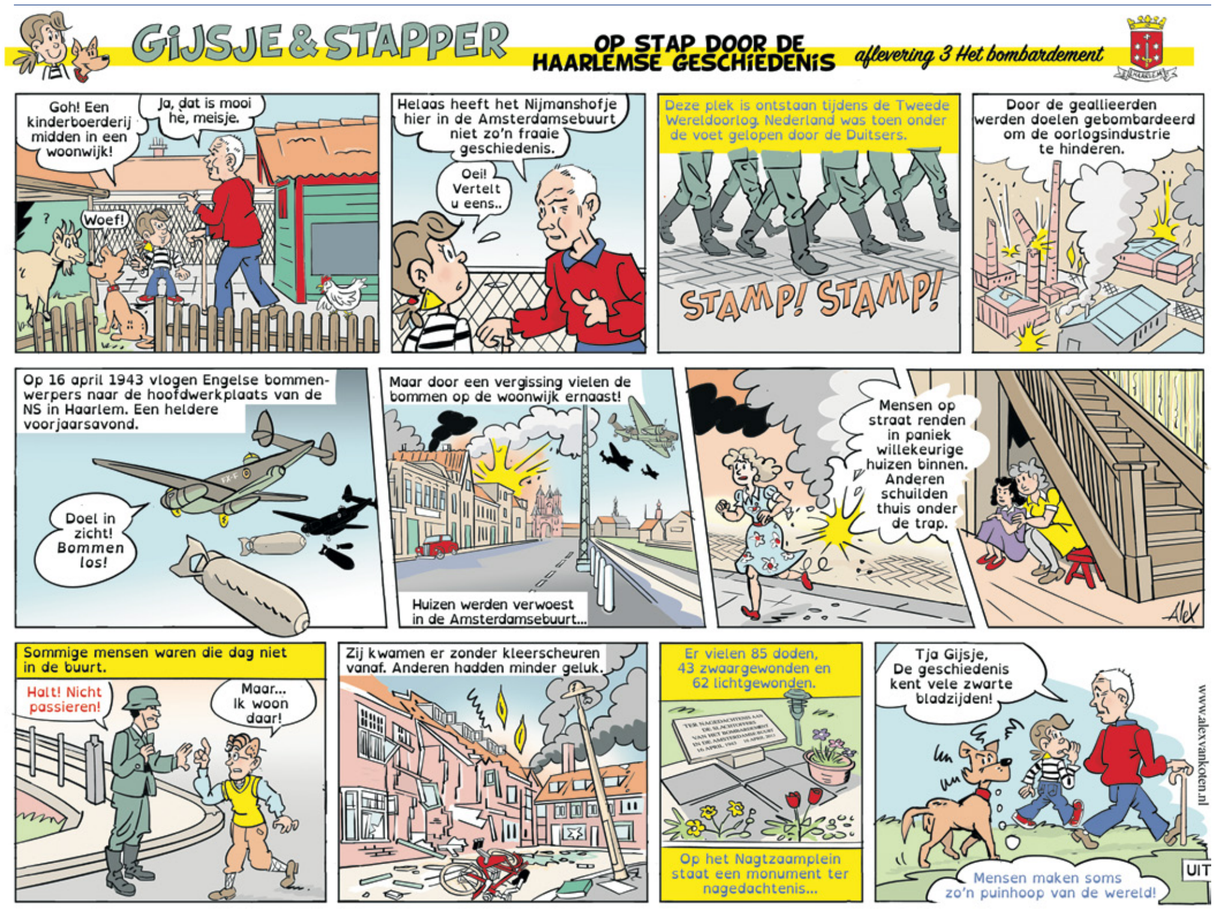
GIJSJE & STAPPER
OP STAP DOOR DE HAARLEMSE GESCHIEDENIS
aflevering 3 Het bombardement
Goh! Een kinderboerderij midden in een woonwijk!
Ja, dat is mooi he, meisje.
Woef!
Helaas heeft het Nijmanshofje hier in de Amsterdamsebuurt niet zo'n fraaie geschiedenis.
Oei! Vertelt u eens..
Deze plek is ontstaan tijdens de Tweede Wereldoorlog. Nederland was toen onder de voet gelopen door de Duitsers.
STAMP! STAMP!
Door de geallieerden werden doelen gebombardeerd om de oorlogsindustrie te hinderen.
Op 16 april 1943 vlogen Engelse bommenwerpers naar de hoofdwerkplaats van de NS in Haarlem. Een heldere voorjaarsavond.
Doel in zicht! Bommen los!
Maar door een vergissing vielen de bommen op de woonwijk ernaast!
Huizen werden verwoest in de Amsterdamsebuurt...
Mensen op straat renden in paniek willekeurige huizen binnen. Anderen schuilden thuis onder de trap.
Sommige mensen waren die dag niet in de buurt.
Halt! Nicht passieren!
Maar... Ik woon daar!
Zij kwamen er zonder kleerscheuren vanaf. Anderen hadden minder geluk.
Er vielen 85 doden, 43 zwaargewonden en 62 lichtgewonden.
Op het Nagtzaamplein staat een monument ter nagedachtenis...
Tja Gijsje, De geschiedenis kent vele zwarte bladzijden!
Mensen maken soms zo'n puinhoop van de wereld!
UIT
www.alexvankoten.nl

EEN VLIEGTUIG-ONGELUK HERDENKEN

De groepen 8 van De Zeevonk in Zandvoort herdenken ieder jaar dat op 13 april 1945 een vliegtuig met geallieerden werd neergeschoten boven de Waterleidingduinen. Alle zes bemanningsleden kwamen om. Op de plek waar het toestel neerstortte, staat nu het Vliegermonument. De school heeft het monument geadopteerd.

TEKST EN FOTO'S: JACQUELINE SCHADEE

Kogelhuls en kogels.

Deze soldaatjes zijn van de opa van Nick. De klas maakte er een maquette mee.

Het neergestorte toestel was een Halifax, vertellen Selma (12), Shenysa (11), Skye (11), Noura (11) en Chelsea (11) uit groep 8a. Het vliegtuig kwam uit Engeland. Er zaten wapens in voor het Nederlandse verzet. "Toen het toestel werd neergeschoten, ontploften de wapens aan boord. De explosie was daarom extra groot", vertelt Shenysa.

Fietsen door de duinen

De groepen 8a en 8b gaan vrijdag 11 april op de fiets naar het monument. "Dat is best bijzonder, want normaal mag je niet fietsen in de Waterleidingduinen", zegt Skye. "De boswachter haalt ons op van school." Het is die dag bijna precies tachtig jaar geleden dat het vliegtuig neerstortte.

Selma, Skye, Shenysa, Chelsea en Noura uit groep 8a met de zelfgemaakte '80'.

Leerlingen uit groep 8b. Achter: Jade-Lynn, Hanna, Ruth. Voor: Bryce en Nick.

Muziek en mooie woorden

Nick (11), Bryce (12), Jade-Lynn (11), Hanna (11) en Ruth (12) uit 8b vertellen hoe de herdenking eruitziet. "We leggen een krans neer. Een trompet speelt het Engelse en het Nederlandse volkslied. Daarna zijn we twee minuten stil." Alle leerlingen hebben een gedichtje gemaakt voor de herdenking. Twee kinderen mogen hun tekstje voorlezen.

Mini-soldaatjes

De leerlingen hebben de afgelopen weken veel geleerd over de Tweede Wereldoorlog en de vlucht van de Halifax. Groep 8b maakte een duinlandschap met daarop een gevecht met meer dan 80 mini-soldaatjes. De soldaatjes zijn verzameld door de opa van Nick. "De donkergroene zijn de Duitsers, de andere kleuren zijn de geallieerden", legt Nick uit.

Kogelhuls

Groep 8a en 8b maakten van piepschuim een grote '80' en versierden die met vliegtuigjes. De '80' gaat na de herdenking naar het Zandvoorts Museum. Tot die tijd stond hij in de klas op een kast, naast de kogels die Milan en Bas in de Waterleidingduinen vonden. Ook op die kast: een kogelhuls van zeker veertig centimeter hoog. "Hij komt van een oorlogsschip dat de Afsluitdijk verdedigde", vertelt juf Marlies trots. "Mijn schoonvader heeft de kogelhuls opgedoken. De huls gaat elk jaar mee naar de herdenking."

Niet vergeten

"Ik vind het heel speciaal dat wij zijn uitgekozen om naar het monument te gaan", zegt Hanna. Selma vindt het heel interessant om mee te maken, zegt ze. Noura is nieuwsgierig hoe het zal gaan. Chelsea: "Ik vind het goed dat we de vliegtuigcrash herdenken. Het is belangrijk dat de oorlog niet vergeten wordt."

SAMEN JEZELF ZIJN - ROTS EN WATER

Elke woensdag krijgen leerlingen op de Hannie Schaftschool in Zandvoort les in 'Rots en Water'. Maelynn (8), Bojan (10), Dex (10), Fayen (10), Samuel (11) en Celeste (12) van de leerlingenraad vertellen wat ze leren en hoe dat helpt. "Je moet niet te rotsig zijn, maar ook niet te waterig", zegt Celeste.

TEKST EN FOTO'S: JACQUELINE SCHADEE

Bojan, Dex, Samuel, Fayen, Celeste en Maelynn leggen uit wat de training Rots en Water inhoudt. Ze staan 'gegrond', met hun linkerhand op hun hart.

De training 'Rots en Water' leert kinderen om beter om te gaan met elkaar. "Soms is het goed om mee te bewegen", legt Samuel uit. "Je bent dan als water. In andere situaties kun je beter sterk blijven staan. Je bent dan als een rots." Bij elke situatie hoort een bepaalde houding. Maelynn doet ze voor. Bij 'Waterkasteel' opent ze haar handen. Bij 'Rotskasteel' maakt ze vuisten.

In de gymzaal

"De ene week hebben we les in de klas, de andere week in de gymzaal", vertelt Fayen uit groep 7. "De lessen in de gymzaal vind ik het leukst." Ook de anderen oefenen het liefst in de gymzaal. Fayen: "We doen vaak een soort tikkertje. Als je tegelijk met je maatje het stopteken maakt en 'stop' zegt, mag je niet getikt worden." Dex: "Onze gymjuf geeft de training."

Vertrouwen en samenwerken

Kinderen leren in de training om 'gegrond' te staan. Samuel: "Je staat dan stevig. Je aandacht zit in het midden van je lijf." Fayen doet het voor. Ze gaat wijdbeens staan, met haar handen voor haar borst. Celeste probeert haar opzij te duwen, maar dat lukt niet. Fayen: "Dat komt doordat ik stevig sta. We oefenen ook met vertrouwen en samenwerken. We laten ons dan juist vallen en worden opgevangen door de anderen."

Minder pesten

Een andere les die de kinderen leren is 'respect'. Dat drukken ze uit door in een kring een buiging naar elkaar te maken. Samuel: "Met Rots en Water leer je om dingen uit te praten. Er wordt daardoor minder gepest." Groep 8 heeft de training niet meer echt nodig, vertelt Celeste. "We hebben onze tijd aan groep 7 gegeven. Zij krijgen daardoor extra les."

De training Rots en Water past binnen het programma 'Welbevinden' van de Gezonde School. Meer daarover op www.gezondeschool.nl

GGD Kennemerland

GEZONDE SCHOOL

QUIZ

WAT IS HET BESTE IN DEZE SITUATIES?
Kies uit: water/rots/ tussen rots en water in.

1. Kinderen willen dat je meedoet aan een spel. Je hebt er geen zin in, maar ze smeken en sjorren aan je: 'Toe, doe nou mee'.
2. Een nieuw meisje wordt in de pauze buitengesloten. Jij pikt het niet.
3. Je bent met vrienden in het bos. Jullie willen samen een hut bouwen.

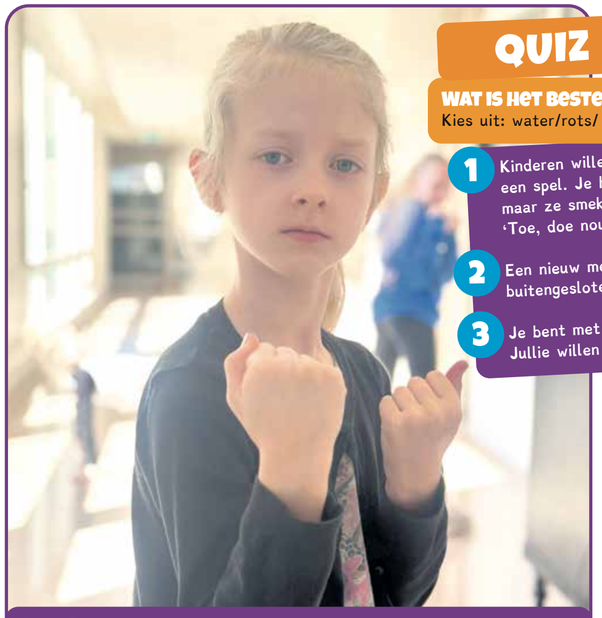

ROTS
Grenzen aangeven. Zelfverzekerd zijn. Zelf dingen oplossen.

WATER
Anderen respecteren. Luisteren naar elkaar. Samenwerken.

1. Rots; 2. Ertussenin; 3. Water.

DEZE PAGINA WERD GEMAAKT SAMEN MET TEAM GEZONDE SCHOOL VAN DE GGD KENNEMERLAND.

DE BOOM DIE BLIJ MAAKT

Deelnemers aan de training 'Wijs en Sterk' maakten hun eigen 'Boom van Invloed'. In de boom tekenden ze fijne dingen waar ze invloed op hebben. Buiten de boom tekenden ze nare dingen waar ze geen invloed op hebben. "De boom geeft troost als je boos of verdrietig bent", legt LiliAnn uit.

TEKST EN FOTO'S: JACQUELINE SCHADEE

LiliAnn

"Mijn boom laat zien waar ik gelukkig van word. Een teddybeer, een surfboard, schelpen. Ik hou ook van de nacht."

Jayceelynn

"In mijn boom staat de zee. Het geluid daarvan is rustgevend. Van sociale media word ik soms blij en soms juist niet."

Liv

"Ik heb een sticker van paarden opgeplakt. In ons dorp zijn paarden waar ik altijd even naartoe kan. De zee staat er ook in."

Van links naar rechts: Hanaa (8), LiliAnn (11), Sophie (8), Jayceelynn (12), Jazzlynn (9), Liv (8) tekenden een eigen boom.

Hanaa

"Ik word rustig van dansen, paarden en de zee. Mijn boom herinnert mij eraan om voor mezelf op te komen."

Jazzlynn

"Buiten de boom staan dingen die niet leuk zijn, zoals pesten. In de boom vind ik vrede en geluk. En het liedje APT."

Sophie

"In mijn boom staan veel regenbogen. Dolfje en Timmy staan er ook in, net als mooie teksten zoals 'Ik hou van mezelf'."

Deze boom is gemaakt door juf Kim. Zij geeft de training Wijs en Sterk en bedacht de Boom van Invloed. Zie www.wijsensterk.nl.

ZIT JE ERGENS MEE? VRAAG HET CJG!

Vraag

Robin (12): "Ik ben een jongen, maar na school spreek ik alleen af met meisjes. Is dat stom? Mijn moeder wil dat ik meer met jongens speel. Moet dat?"

Een coach van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) beantwoordt elke maand een vraag in Jong023. Heb je een vraag? Mail redactie@jong023.nl.

FOTO: MIRANDA BRUINSMA
ILLUSTRATIE: ALEX VAN KOTEN

Elsa geeft antwoord.

Hoi Robin,

Je vraagt of het stom is dat je alleen met meisjes afspreekt. Ik kan je vertellen, dat is helemaal niet stom!

Vrijheid om te kiezen

Jij mag zelf kiezen met wie je afspreekt. Dat kunnen meisjes zijn, dat kunnen jongens zijn, of allebei. Dat mag jij bepalen. Het gaat erom bij wie je je prettig voelt. Jij bent sowieso vrij om zelf te kiezen. Je hoeft niet met jongens af te spreken als je dat nu niet wilt. Je bent vrij om te zijn wie jij bent. En daar hoort ook bij dat je zelf mag kiezen met wie je vrienden bent.

Het gaat om de klik

In vriendschap gaat het er ook niet om of iemand een jongen of een meisje is. Dat maakt niets uit. Het gaat erom of we iemand als mens leuk vinden. Dat je het goed samen kunt vinden, is het belangrijkste. Het is juist heel goed om te voelen met wie het klikt. Daarbij moet je je niet laten tegenhouden door of iemand een meisje of een jongen is. Er zijn ook meisjes die meer bevriend zijn met jongens dan met meisjes.

Iedereen is anders

Er zijn veel verschillende soorten meisjes en veel verschillende soorten jongens. Geen meisje of jongen is hetzelfde. Iemands karakter wordt niet bepaald door of hij of zij een meisje of een jongen is. Wie iemand is, heeft te maken met veel meer. Dus waarom zou je je keuze in vriendschap baseren op of iemand een jongen of een meisje is? Je bent vrij om te doen wat voor jou goed voelt.

Lieve groeten,
Elsa

DIT ARTIKEL IS GEMAAKT IN SAMENWERKING MET

Bij het CJG werken mensen die jou en je ouders kunnen helpen met vragen over lastige dingen thuis, op school, of ergens anders. Kijk voor meer informatie op www.cjgkennemerland.nl.

Centrum voor Jeugd en Gezin

STRUIKELSTENEN IN DE STOEP

Op veel plekken in Haarlem en Zandvoort liggen kleine, vierkante stenen in de stoep. Op de glimmende bovenkant staat een tekst. De stenen heten 'struikelstenen' of 'Stolpersteine'. De broers Lars (9) en Lucas (6) van de Beatrixschool wonen tegenover een huis met vijf struikelstenen.

TEKST EN FOTO: JACQUELINE SCHADEE

"De stenen hebben te maken met de Tweede Wereldoorlog", zegt Lucas. Lars: "De namen op de stenen zijn van mensen die naar een concentratiekamp moesten. De stenen liggen voor de huizen waar deze mensen woonden."

Overleden

De jongens lezen de namen op de stenen. Het zijn Jacob en Elisabeth Barentz en hun kinderen Elias, Max en Janny. "Deze familie is naar kamp Westerbork gebracht", zegt Lars. "Ze zijn allemaal overleden in Auschwitz. Alleen Elias is ergens anders in Europa omgekomen."

Herdenken

Lucas vindt het goed dat de struikelstenen er liggen. "Door de stenen vergeten we niet wie er in de oorlog zijn gesneuveld", zegt hij. Lars: "Als ik langs een huis met zulke stenen loop, blijf ik soms even stilstaan. Dan denk ik aan de mensen die er woonden. Het is goed dat we ze blijven herdenken."

Mensen van de stichting Struikelstenen Haarlem kregen bij Albert Heijn Vos een cheque van € 794,60. Het geld werd ingezameld met een statiegeld-actie. Mensen die hun statiegeld-flessen inleveren, kunnen ervoor kiezen om het geld aan een goed doel te geven. De stichting wil nog zo'n 500 stenen in Haarlem leggen.

De broers Lucas en Lars wonen tegenover een huis met struikelstenen.

RAADSEL

Het raadsel van maart ging zo: "Het zit niet in een eeuw, maar wel in een jaar. Niet in een seizoen, wel in een maand. Niet in een week, maar wel in een dag. Rara, wat is het?" Heel veel lezers mailden het goede antwoord: de a.

Deze kinderen mogen aan de balie van AH Vos aan de Westergracht een boxershort of sokken komen uitzoeken: Benjamin, De Cirkel; Otis, De Peppelaer; Misja, Willem van Oranjeschool; Gaby, groep 6/7 Mgr Huibersschool; Kaatje Benoist, onbekende school, Joep, Veronica-school. Veel plezier ermee!

HET NIEUWE RAADSEL:

Wat is de overeenkomst tussen de getallen 0, 11, 69 en 88?

Stuur je antwoord met je voornaam, leeftijd voor 6 mei naar prijsvraag@jong023.nl en wie weet win je sokken of een boxershort!

Er zijn de afgelopen maanden veel hartenwensen vervuld! Met een hartenwens maak je niet alleen jezelf, maar ook iemand anders blij.

Heb je ook een hartenwens? Iets wat je heel graag wilt en waar je iemand anders (ook) blij mee maakt? Mail hem naar hartenwens@vossupermarkten. Wie weet wordt jouw wens door AH Vos vervuld én kom je met een foto in Jong023!

DEZE PAGINA WERD GEMAAKT SAMEN MET ALBERT HEIJN VOS

"SCHAKEN TRAINT JE HERSENEN"

Leano (10), Jonah (11), Yan (10) en Dima (11) van de Bavoschool Jenaplan zijn gek op schaken. Leano en Dima zitten op een schaakclub, Yan en Jonah spelen veel thuis. Op 9 maart deden de jongens mee met het scholieren-schaaktoernooi in de Koepel. Ze werden tweede. Het team van De Peppelaer werd eerste.

TEKST EN FOTO'S: JACQUELINE SCHADEE

"Schaken is een superoude sport", zegt Dima. "Het bestaat al 3.500 jaar. Er zijn pas sinds kort computers die beter schaken dan mensen. Zo ingewikkeld is het." Leano: "Ik vind het leuk dat je bij schaken veel opties hebt. Je moet goed vooruitdenken. Zo van: 'Wat als die ander dit doet? Wat als ik daarna dat doe?'"

Eerst ademhalen

Op school kregen de jongens les van meester Stephan. Hij legt uit dat schaken de hersenen traint. "Je leert om vooruit te denken. Je moet eerst goed kijken, en daarna pas iets doen. Eerst even ademhalen dus. En het leuke is ook, dat je het samen met iemand doet. Je moet je echt in je tegenstander verdiepen."

Goede sfeer

Het toernooi in de Koepel was georganiseerd door Buurtschaak en Sportsupport. Er deden 43 teams mee van 20 basisscholen uit Haarlem en omgeving. Yan vond het een heel geslaagde dag. "De sfeer was goed. Er was ook een schaakboeken-schrijver. Ik heb daar een boek van gekocht. Bij het restaurantje kon je tussendoor wat eten."

Kampioenschap

Op 29 maart mochten Leano, Jonah, Yan en Dima naar het Noord-Hollands kampioenschap in Hoorn. Ze wonnen vier van de zeven partijen en werden negende. "De jongens gaan zich nu verder verdiepen in het spel", zegt meester Stephan.

Schaakles van meester Stephan.

UITSLAG SCHOLIEREN-SCHAAKTOERNOOI

1. De Peppelaer
2. Bavoschool
3. Bos en Vaartschool
4. Beatrixschool
5. Dreefschool
6. De Zuidwester

Leano, Jonah, Yan en Dima met hun beker.

SCHAAKTIPS VAN LEANO, JONAH, YAN EN DIMA

Denk niet te snel: 'ik ga winnen'. Als je tegenstander niets meer kan doen, speel je 'pat'. Dan wint niemand.

Focus op de partij die je op dat moment speelt. Ga niet denken: 'Wat als ik win? Wat als ik verlies?'.

Blijf rustig, ook als je een belangrijk schaakstuk verliest. De wedstrijd kan nog alle kanten op.

WINNAARS VAN DE WILLIE WORTEL AWARD

De teams van vijf basisscholen stonden vrijdag 21 maart in de finale van de Willy Wortel Award. In de raadszaal van de gemeente Haarlem presenteerden ze hun uitvinding aan een professionele jury.

FOTO: SANDRA REEB-GRUEBER

Leerlingen uit groep 7 van de Bos en Vaartschool ontwikkelden een handige tandpastaspuit. Het team van de Dreefschool bedacht 'Robbie, de opruimrobot'. De Wijde Wereld maakte een vuilnisbom tegen zwerfvuil. Het team van De Talenten kwam met een hulprobot die ouderen kan helpen.

Waterton

Het team van de De Wilgenhoek won uiteindelijk de hoofdprijs. Zij bedachten 'De Waterton', een uitvinding waarmee water kan worden gezuiverd. "Een echt werkend model voor een belangrijk probleem", zei de jury.

Het winnende team van De Wilgenhoek.

Uitvinders

"Eigenlijk zijn alle deelnemende teams winnaars", zei jury-voorzitter Robbert Berkhout. "Alle deelnemers zetten zich in voor een schone stad, hergebruik en duurzaamheid. Dat zijn onderwerpen waar wij ons in de politiek ook mee bezighouden." De uitvindingen staan tot eind mei bij HART Haarlem aan de Kleine Houtweg.

Kort nieuws

Dingen om te doen

16 april	**Herdenking bombardement Amsterdamsebuurt**	Met leerlingen van de Franciscus Xaveriusschool, Nagtzaamplein.
17 april	**Koningsspelen**	
26 april	**Koningsdag**	
4 mei	**19.30 u, J.J. Hamelink herdacht**	Zie rebup.nl of visithaarlem.com
4 mei	**20.00 u. Dodenherdenking**	
5 mei	**Bevrijdingsdag**	Kinderfestival Florapark
18 mei	**Bavovriendjesdag, poppenkast**	Grote of St.–Bavokerk
25 mei	**Stripdagen Haarlem, teken in de Koepel**	Zie stripdagenhaarlem.nl

In de Grote of St.–Bavokerk aan de Grote Markt wordt een superleuke poppenkast-voorstelling gespeeld over de verdwenen orgelpijp. Ook de organist, meneer Anton, speelt een rol. Leuk voor jong en oud! De voorstelling is gratis, aanmelden moet via bavovrienden.nl/jubileumjaar.

Groeten uit Haarlem

Waar zijn Eva en Adam?

ILLUSTRATIE: MARTIJN KÖSTERHENKE

Stuur je antwoord, met je voornaam, leeftijd en school voor 6 mei naar prijsvraag@jong023.nl en wie weet win jij een VVV-bon van €10!

Stef, Kaatje en Alvyn hadden het vorige maand goed gezien: Eva en Adam waren bij de Watertoren in Zandvoort, die er nu niet meer staat! Stef van de Liduinaschool wint de boekenbon.

Tips voor het weekend

"Oorlogssporen', stadswandeling voor groep 7 en 8 via bureau Discriminatiezaken. bdkennemerland.nl

Bunkerroute: wandeling van 5 kilometer in de Waterleidingduinen. awd.waternet.nl

Bunkerwandeling: route met gids op woensdagavond. zandvoortsmuseum.nl

Jong023 PUZZEL

PRIJS: BOEKENBON TER WAARDE VAN 15 EURO

We verloten onder de goede inzendingen een boekenbon van Kinderboekwinkel Kiekeboek. Alleen de winnaar krijgt bericht.

Schrijf je antwoord in de witte vakjes. De letters in de gele balk vormen een woord. Mail dit woord, samen met je voornaam, je school en je leeftijd voor 6 mei naar prijsvraag@jong023.nl. Stuur voor elke puzzel een apart mailtje!

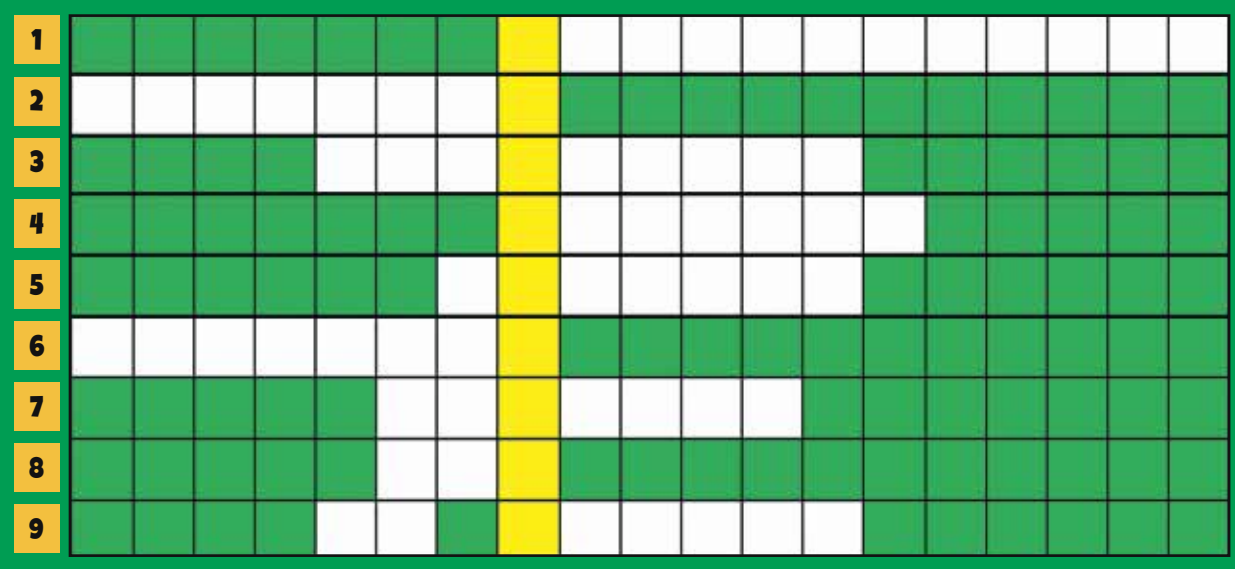

1. Hoe heet de voorstelling waar kinderen van de Cruquius, De Peppelaer en de Hannie Schaft aan meewerken? '..... Huizen' Pagina 1
2. Welke soldaten deelden chocola uit na de bevrijding? Pagina 1
3. Bij welke 'Challenge' in de bieb bouwen kinderen hun droomhuis? Pagina 4
4. Wie worden er geschoren op zaterdag 17 mei? Pagina 5
5. Hoe heet de hond van Gijsje? Pagina 6
6. Uit welk land komen Timo en zijn zus? Pagina 6
7. Welk type vliegtuig stortte op 13 april 1945 neer in Zandvoort? Pagina 7
8. Welk gevoel krijgen kinderen als ze naar hun boom kijken? Pagina 9
9. Waar werd het scholieren-schaaktoernooi op 9 maart gehouden? Pagina 11

De antwoorden op de vragen vind je in deze krant!

Maak de puzzel met de hele klas en win een boekenpakket van Kiekeboek!

De oplossing van de vorige puzzel was: Kenaupark.

Dat werd opgestuurd door:

- Rosalie, Milou en Leah, Thomas, de Zaanenschool
- Doris, De Zuidwester
- Marli, de Aloysiusschool
- Juul, Fink, Corine, De Lindeboom
- Sam, Benjamin, Vesper, Lorenzo, De Cirkel
- Jonas, Kaatje, De Ark
- Alvyn, Olivia, Sebastiaan Olivier, De Werkschuit
- Ben, Dreefschool
- Elise, Bernardusschool
- Misja, Willem van Oranjeschool
- Juun, De Dolfijn
- Sua, IKC Valeo
- Stef, Liduinaschool
- Hajar, de Piramide
- Stella, de Wilgenhoek
- Duuc, Rudolf Steinerschool
- Timo, Misha, Matteo, Lucas, Tobias, Valerio, Rudolf Steinerschool
- Pien en Boris, Liduinaschool
- Yan, Romeo, Jonah, Bavoschool Jenaplan

Heel goed gedaan allemaal!

Groep 5/6b van de Bavoschool Jenaplan van meester Daniël wint het boekenpakket!

Sua van IKC Valeo heeft de loting gewonnen, gefeliciteerd!